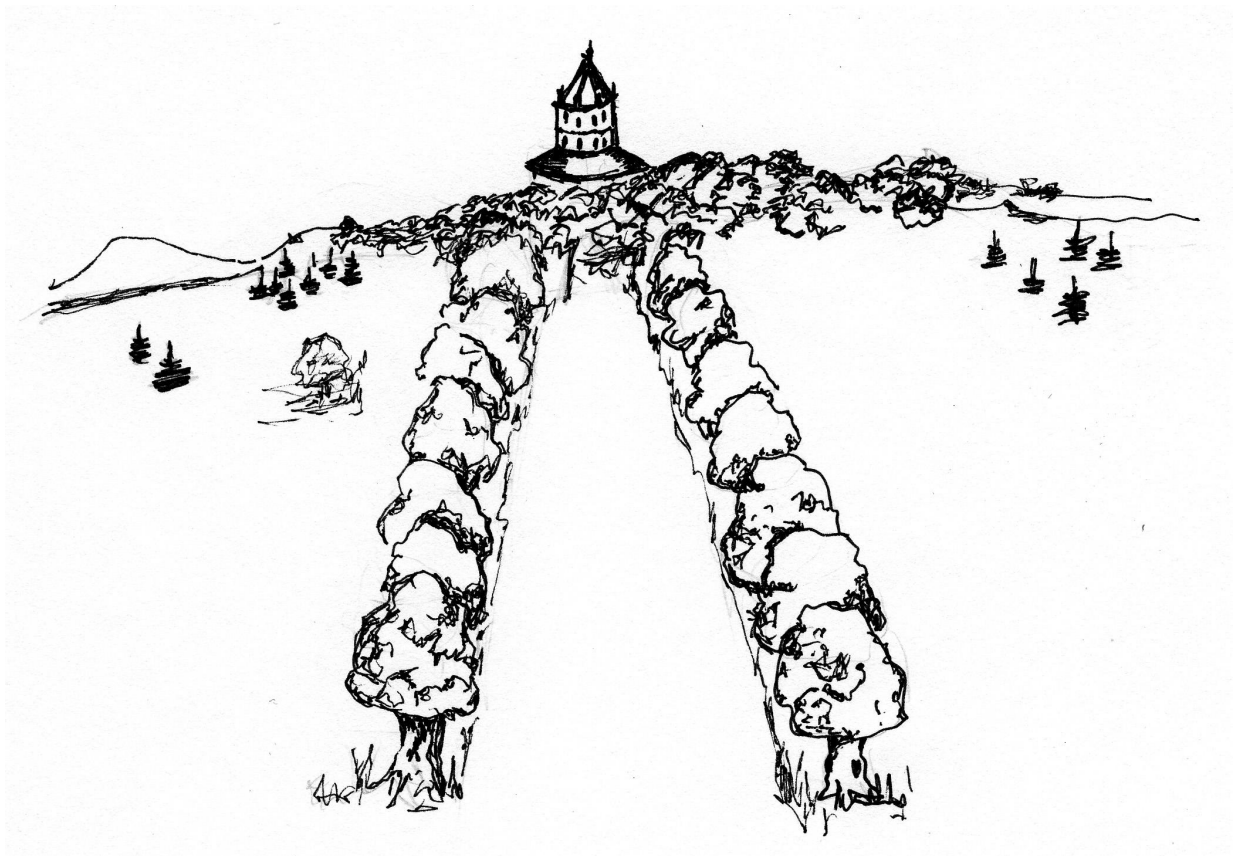


ZPRAVODAJ

č. 112



ŘÍJEN 2008

Vychází 3 x ročně

Ediční rada Zpravodaje:

VI. Neterdová (odp. redaktorka), Dana Velebová, Jitka Knížková a Soňa Neumannová

Kresby: Marie Tvrdková

Tisk: Zdeněk Misík

Úvodem

Bohuslav Balbín:

O českých zahradách. Jičínské lípy

„...všechny české zahrady, by předčily dvě zahrady Albrechta z Valdštejna, a to pražská a jičínská. U Jičina rostou lípy, jež trojitou širokou alejí vedou z města k vévodově zahradě. Je to dílo ušlechtilé, že mu v celých Čechách, ba ani v sousedních zemích nenalezneš nic rovného. Více než sedm set lip, vysázených úhlopříčně, otevírá čtyřmi řadami trojitou cestu, a to prostřední, vhodnou pro povozy, jakoby královskou, a dvě menší, postranní. Samotné stromy jsou všechny stejného stáří, mají stejnou korunu, pod nimi je pak tráva a květiny, slovem je to hésiódovská cesta rozkoše...

Pro půvab míst a pěstování rostlin se dočkaly chvály ještě jiné naše zahrady, které poskytují svým pánům skutečné potěšení. Uvnitř města Prahy je to proslulá zahrada s význačným palácem, jemuž říkají Colloredský. S touto zahradou závodí a nad ní vítězí, už proto, že je královská, zahrada připojená k Pražskému hradu...Uvnitř Prahy jsou ještě jiné rozkošné zahrady. Zahrada, jež přiléhá k Valdštejnskému paláci, neobyčejně těší zrak, vždyť má háje, rybníky, květiny, fontány a nevím co ještě. Mimo město se dává přednost zahradě dymokurské, nedaleké křinecké, chlumecké Kinských, královské v Brandýse, liběchovské, překrásné teplické, jindřichohradecké, horšovotýnské a jiným bez počtu.“

Úvodní citát je poněkud obšírný, ale plně ukazuje na dávnou potřebu člověka přírodu přetvářet a těšit se její krásou. My samozřejmě budujeme zahrady podle svých možností a sil, ne tak velkolepě, jak bylo kdysi výsadou šlechty, zato však obohaceni veškerou historickou zkušeností a zděděným vztahem k domovu a přírodě. A tak nás stejně jako péče o velkou zahradu osvěží i starost o malou zahrádku, či kout. Udržování harmonie mezi námi, měnícím se světem a přírodou je pak stálým zdrojem naší psychické pohody a fyzické svěžesti. K tomu bude v nastávající přednáškové sezóně přispívat Hortiklub svou činností, v níž se výměna praktických zkušeností, osobní zanícení pro přírodu a zahradu a široký zájem o kulturní dědictví prolínají.

A že jsou to zájmy ušlechtilé, z nichž čerpáme životní energii a sílu, svědčí i jména našich letošních jubilantů roku 2008. Využijí příležitosti a úvodem jim všem popřeji hodně zdraví a spokojenosti a zároveň jim za nás za všechny

poděkuji za jejich vklad do společného úsilí Hortiklubu, který aktivně spoluvytvářeli a spoluvytvářejí.

Jsou to: Ing. Václav Pícha
Antonie Krejsová
Helena Sýkorová
Ing. Miroslav Sedláček
Jaroslava Řeháková
Ing. Pavel Šulda
Ing. Jan Tikal



/Vladislava Neterdová/

20 kroků k vysněné zahradě, 1. část

Od prohlídky pozemku, na němž chcete vytvořit okrasnou zahradu, vede k zaslouženému odpočinku v hezké a funkční oáze několik základních kroků.

Napočítala jsem jich dvacet.

1. První, čeho si všimnete, budou zřejmě původní rostliny, hlavně keřky a stromy. Jejich zakomponováním do návrhu zahrady budete ve výhodě, získáte zdarma již zdomácnělou objemnou hmotu zeleně, která navíc působí přirozeně. Odborně vykonaným řezem vegetaci omladíte, zahustíte nebo prořežte, poškozené a staré jedince odstraňte. Nezapomeňte si vyžádat od příslušného obecního úřadu povolení na kácení dřevin, jestliže průměr kmene ve výši 130 cm překročil 20 cm.
2. Při hledání podoby budoucí zahrady zohledněte i tvar pozemku, jeho velikost, míru zastavění, převládající směr větrů, množství slunečního světla, orientaci podle světových stran, případně i stín, který vrhají objekty. Stojíte-li teprve před výběrem a koupí pozemku, upřednostněte lokalitu se závětrnou polohou, dobrými přístupovými možnostmi, kvalitní půdou a existujícím vodním zdrojem nebo možností si ho vytvořit.
3. Zjištění kvality, typu a složení půdy je určitě dobrý krok. Rozbor půdy vám pomůže dozvědět se, jakým rostlinám se ve vaší zahradě bude dařit. Výskyt původních rostlin také mnoho napoví. Bohatý výskyt kopřivy značí úrodnou a vlhkou půdu, vřesy signalizují kyselé, písčité nebo na rašelinu chudé

půdy. Kalina se vyskytuje na alkalické vápenaté půdě, břízy a borovice rostou na zastíněné a převážně kyselé půdě. Každý druh půdy však můžete vylepšit zapracováním organických hnojiv, provzdušnit ji promísením s pískem či odvodnit drenážním systémem. Před započítím dalších konkrétních prací však pozemek nejprve očistěte od zbytků stavebních materiálů a zanedbané vegetace.

4. V této fázi již víte, jaký typ pozemku a jakou půdu máte k dispozici. Nyní přišly na řadu vaše sny a představy. Rozhodněte se, zda chcete v zahradě jezírko, krb, altánek, nebo vám k potěšení stačí pár záhonů s hezkými květinami a sem tam nějaká borovička. Při volbě architektonických prvků se řiďte nejen svou peněženkou, ale i vlastními reálnými potřebami a životním stylem. Před výběrem rostlin prolistujte pár specializovaných knih, abyste zjistili, které z nich jsou do vašich konkrétních podmínek vhodné. Na závěr si ujasněte, zda péči o vysněnou zahradu budete schopni sami zvládnout. Pokud ne, můžete se obrátit na některou ze zahradnických firem.
5. Nyní by bylo dobré znázornit představu na papíře. Není třeba kreslit složitý výkres, ale aspoň zběžný náčrt vám pomůže držet se plánů. Ideální je spojit náčrt s vytyčením a změřením reálných zón, na něž zahradu potřebujete rozdělit zóna s relaxačním nábytkem, se záhony, grilovací koutek, plocha pro jezírko Jestliže jsme vás trochu znejistili množstvím detailů při plánování, můžete to všechno přehodit na bedra důvěryhodného zahradního architekta. Zbavit se stresu se vyplatí. Architekt detailně zohlední všechny možnosti a podmínky, které máte. Navrhne styl, v němž se okrasná zahrada ponese. Vypracuje náčrt s reálnými poměrovými rozměry a tvarem pozemku i domu, okny, schody, opěrnými zídkami, původní vegetací, novou vegetací i konkrétními druhy použitých stavebních materiálů.
6. Pokud jste se rozhodli postupovat bez pomoci architekta, pokuste se navrhnout harmonicky působící celek, který by měl vytvářet hezké prostředí v okolí vašeho domu. Dbejte hlavně na provázanost zahrady s domem a jeho terasou. Rostliny v nádobách rozmístěných na terase zajistí opticky plynulý přechod z obytného interiéru do zahrady. I jednotlivé zóny v zahradě na sebe musejí navazovat. Například skalka sousedící s jezírkem má na okrajích výsadbu z vlhkomilných rostlin. Určitě to zvládnete.
7. Zahrada začíná získávat reálnou podobu, je proto vhodné pomyslet na ochranu svého výtvaru oplocením. Mělo by být dostatečně funkční i dekorativní. Je nezbytné hlavně kvůli ohraničení volného pohybu vašich dětí a domácích zvířat, ale i kvůli omezení vstupu cizích lidí a zvířat na váš pozemek. Může být však užitečné i pro částečné utlumení hluku a prašnosti z ulice. Kovové nebo dřevěné oplocení bude vyžadovat pravidelnou péči a opravy, hlavně před a po zimě. Mezi dražší materiály náležejí cihly a

kámen, levněji vyjdou betonové tvarovky. Harmonicky vyzní zděné oplocení z materiálu shodného jako u stavby domu. Zajímavě vypadá lehčí dřevěná konstrukce kombinovaná se živým plotem. Nižší plot, do výšky 120 cm, neruší pohled na architekturu domu a nestíní. Vyšší plot ale poskytne více soukromí.

8. Plánujete-li zahradě stavbu například altánku, garáže či studny nebo chcete stavět plot, tedy stavbu s betonovým základem, vztahuje se na vás ohlašovací povinnost na místním úřadě. Před vznikem většího celku nebo, dostavby, například zimní zahrady, musíte zažádat o stavební povolení. Na pergolu nebo přístřešek bez základů se tato povinnost nevztahuje.
9. Nastal čas udělat si přehled o cenách rostlin i stavebních materiálů na pergolu, chodníky a další. Máte? Tak hurá nakupovat! Ideální je zařídit všechno pod jednou střechou většího zahradnického centra, ale někdy návštěvou více prodejců můžete nejen ušetřit finance, ale objevit zajímavé a originální doplňky. Vyhněte se nepromyšleným nákupním horečkám, raději nakupujte postupně, nejprve zvlášť stavební materiál, potom rostliny. Navíc je u menších prodejen předpoklad, že majitelé i personál mají ke zboží osobnější vztah, a proto mu věnují lepší péči.



10. Jezírko Každý

ano, či ne?
terén, každá
půda je vhodná pro vytvoření jezírka. Poněkud složitější je to jen na skalnatém podloží. Zakládat jezírko lze od brzkého jara do pozdního podzimu. Opět doporučujeme poradit se s odborníky. Tato oblíbená dominanta okrasné zahrady vynikne především na dobře přístupném, otevřeném slunečném, ale i mírně zastíněném místě. Podle toho vybíráme i vodní rostliny. Jako zdroj vody je ideální studniční voda, voda z přírodního pramene, voda odvedená za zamokřené půdy v zahradě nebo dešťová voda. Nevhodná je voda z vodovodu. Máte-li hodně malé děti, raději s budováním jezírka počkejte, až vyrostou a nebezpečí úrazu se sníží

/Podle použitého zdroje z Internetu zpracovala J.Knížková/

Dřeviny pro skalky

Skalka je vlastně **napodobenina** určitého kousku přírody v horách, kde na nepatrných ploškách a ve štěrbinách skal rostliny nejen přežívají, ale i kvetou. Dřeviny mají jen občas **doplňkovou** funkci. Alpinum tedy (název je od Alp) není les ani křoví. Občas se ale skalky něčemu takovému **blíží**. Je to přirozený vývoj tam, kde nasadíme vše, co **padne do ruky**. Každý cypříšek byl zpočátku v kelímku jen několik cm velký, ale to vůbec neznamená, že tak jak bude vypadat po deseti letech. Musíme tedy vysazovat dřeviny **uvážlivě**, raději méně, nikoliv za každý kámen – tak, aby nadmíru nestínily. Tedy do pozadí nebo na okraj naší skalky. Musíme vybírat **pomalou rostoucí** druhy.

Uvedu pár typů. Začneme u **jehličnanů**; lidé je mají rádi, protože jsou celý rok zelené. Provedl jsem krutý výběr a doporučený **sortiment** omezil na ty, co ani po letech nepřekročí výšku **jednoho metru**. S představou hor je u nás nerozlučně spojena **kosodřevina**. Na alpinum by byl vhodný kultivar **Pinus mugo 'Hesse'**, od naší **borovice lesní P. sylvestris 'Saxatilis'** a nízkou vejmutovkou by mohla být **P. strobus 'Radiata'**. Obdivovanou zvláštností je borovice tvaru malé kuličky **P. heldraichii 'Schmidtii'**, vyšlechtěná v Průhonicích; íkáme jí Šmidka. Mezi pěstiteli je dále velmi oblíbený **jedlovec Tsuga canadensis 'Jeddeloh'**.

Sloupcovité jalovce také určitě do skalek patří. Z nich jen 80 cm dorůstá při šířce 15 cm **Juniperus communis 'Compresa'**. **Plazivě** pak rostou jalovce **J. communis ssp. alpina** (roste v Krkonoších) i **J. procumbens 'Nana'**. Nejvíce kultivarů tohoto typu naleznete ovšem u jalovce vodorovného – můžeme jmenovat třeba **J. Horizontalis 'Douglasii'**. Jalovcům jsou vzhledově podobné cypřišky. Do skalek bych doporučil – **Chamaecyparis lawsoniana 'Krameri'**, **Ch. Lawsoniana 'Minima'**, **Ch. obtusa 'Juniperoides'**, **Ch. pisifera 'Nana'** a od téhož druhu i kultivar **'Plumosa compacta'**.

Pozor. **Tůje** ale vypadají na skalce poněkud nepřírodně; nicméně jen půlmetrové budou **Thuja occidentalis 'Danica'** i choulostivější **T. Orientalis 'Aurea Nana'**. Na zastíněná místa můžeme umístit tisy, jako **Taxus baccata 'Ericoides'** nebo **T. cuspidata 'Nana'**.

Z opadavých listnatých keříků začneme s těmi nejmenšími, po povrchu země se plazícími. Budou to některé skalníky např. **Cotoneaster dammeri, C. adpressus** nebo vyšší **C. horizontalis**. Jsou navíc krásné bílými květy a na podzim i červenými plody. Tyto keříčky mohou růst i **přes skály**. Můžeme ovšem použít i

další převisle rostoucí druhy, třeba žlutě kvetoucí čilimníky – Cytisus decumbens, C nigricans a fialový C. purpureus.

A jak vysoké mohou být na skalce vzpřímené listnaté keře? To závisí na velikosti alpina. Pokud zabírá plochu aru, umístíme bez problémů dvoumetrový keř, máme-li k dispozici 5m², je půlmetrová výška příliš. Musíme také uvážit i různou šířku rostlin. Vyjmujeme tedy jen ty, které v dohledné době těch asi deseti let tuto půlmetrovou hranici o moc nepřerostou. A jaře potěší všechny lýkovce (Daphne) a mandloň nízká (Amygdalus nana) s růžovými květy. Žluté jsou vikvovité kručinky (Genista tinctoria, G. Lydia), léte pak modré levandule (*Levandula angustifolia*) a málo známý karyopteris (Caryopteris x clandonensis). Skalka má také své okraje a ty je možné nenásilně doplnit některou zakrslou dřevitou mochnou (Potentilla fruticosa), nízkou vajgélií (Weigela) nebo miniaturní růží.

Zbývá ještě dodat, že skalka vždy prozradí estetické cítění a schopnost pozorovatpřírodu. Nebudeme zde mimo jiné třeba mnoho sázet kultivary panašované, tedy s částečně žlutými či bílými listy a jehlicemi – působí to vyumělkovaně. Pokud nám něco trochu přeroste, zkusíme keř upravit řezem, ale nečiníme tak do pravidelného tvaru.

/RNDr. Jiří Žlebčík,
Výzkumný ústav pro krajinu a okrasné zahradnictví Průhonice/

Zálivka narcisu alkoholem ???

(Pro ČSZ Narcis 45, Kladno převzato z časopisu Zahrádkář, leden 2007)

Článek se zabývá popisem tohoto způsobu pouze u narcisového kultivaru „ZIVA“ ze skupiny „Narcissus tazetta“, který patří k velmi populárním cibulovinám především díky možnosti jejich pěstování v zimních měsících. Výhodou je, že na rozdíl od většiny pěstovaných narcisů nepotřebují k vytvoření květů periodu chladu. Jsou většinou vysazovány do květináčů se substrátem, nebo častěji do různých nádob a misek se štěrkem a oblázky, případně dalšími dekorativními materiály. Při jednoduché péči, která spočívá pouze v zálivce, jsou tyto cibule schopny vytvořit mohutný kořenový systém, listy a květní stvoly s charakteristickými květy.

Úskalí pěstování

Tyto krásné a vonné květy vykvétají obvykle po 2-3 týdnech kultivace. Jejich častým problémem je však výrazné poléhání /padání/ květných stvolů. Především v teplém prostředí se často vytvářejí příliš dlouhé a slabé stvoły, které se pak pod tíhou rozkvetlých květů ohýbají.

Poslední výzkum cibulnatých rostlin na Cornellově universitě objevil jednoduchý a efektivní způsob redukce délky květních stvolů a listů. „Tajemství“ spočívá v použití zředěného alkoholu. Správně použitý roztok způsobuje zkracování stvolů o 1/3 až 1/2 v porovnání s běžně pěstovanými rostlinami.

Doporučení pro pěstitele

Vědci doporučují vysazovat cibule *Narcissus tazetta* „ZIVA“ do šterkovitého substrátu, případně do prostředí s kameny, oblázky nebo skleněnou drtí. Další péče spočívá v obvyklé zálivce po dobu jednoho týdne, kdy se vytvoří kořenový systém a vyrostou zelené listy asi 2,5 – 5 cm nad vrchol cibule. V tomto okamžiku je nutné z nádoby vylít vodu a nahradit ji roztokem 4 – 6% alkoholem, vytvořeného z jakéhokoli „tvrdého“ alkoholického nápoje. Podle výše zmíněné koncentrace je však nutné vypočítat správný poměr vody a alkoholu v roztoku. Abychom například dosáhli 5% roztoku ze 40% destilátu a 7 dílů /např. Gin, vodka, whisky, rum, tequila/, je nutné smíchat 1 díl destilátu a 7 dílů vody. Posléze lze tento roztok jednoduše použít místo vody pro další zálivku vysazené cibuloviny. Je to velmi jednoduchý postup a výsledkem bude proporčně přijatelnější, asi o 1/3 kratší rostlina s velkými vonnými květy, které prokazují stejnou trvanlivost v květu. Rostlina však nebude potřebovat žádnou oporu, aby si zachovala vzpřímený růst. Výsledek je viditelný již po několika dnech, pokud bychom pro srovnání pěstování ošetřenou a neošetřenou rostlinu vedle sebe, viděli bychom značné odlišení ve výšce.

Ne pivo a víno

Při vytváření roztoku se nedoporučuje používat pivo nebo víno, protože v nich obsažené sacharidy způsobují rostlinám značné problémy. Stejně tak jako lidé, „*Narcissus tazetta*“ může trpět předávkováním alkoholem! Roztok 4 -6% alkoholu je však pokládán jako normální a bezpečný. Pokud by byl rostlinám dodán roztok koncentrovanější /více než 10%/, začnou se projevovat výrazné růstové problémy. Roztoky nad 25% alkoholu jsou pro rostliny velmi toxické. Není nezbytně nutné před přidáním roztoku alkoholu po zakořenění vylévat vodu. Při zálivce můžeme jednoduše přidat 5% roztok alkoholu, výsledek však bude o něco horší a vzrůst nebude natolik redukován, jako v případě úplné výměny roztoku. Hlavním důvodem pro vylévání vody je jednoznačně maximalizovat efekt roztoku alkoholu v kořenovém systému. Pokud byste neměli k dispozici konzumní destilát, spolehlivě funguje i isopropyl alkohol.

Zázvor

Zázvor lékařský (*Zingiber officinale*) je tropická vytrvalá rostlina, která pochází z jihovýchodní Asie. Pěstován byl už ve starověké Indii a Číně a do antického Řecka a Říma se pro svou sladce pikantní chuť dostal jako jedno z prvních běžně užívaných koření. Používanou částí je dužnatý oddenek, který se v léčitelství i v kuchyni používá jak čerstvý, tak sušený mletý. Z čerstvých oddenků se získává zázvorová esence a olej.

Čerstvý zázvor se již na pultech prodejců zeleniny a ovoce objevuje poměrně často. Doporučuji vybírat menší a světlejší okrajové oddenky – jsou jemnější a šťavnatější. Cena za kilogram je poněkud vyšší, ale nelekňte se toho, zázvor není moc těžký a obvykle vám prodají jakkoli velký kousek. Přijde pak na pár korun, a protože se používá v malém množství, vydrží v lednici pěkně dlouho. V čerstvém stavu připomíná světle hnědý členitý kořen podobný např. kosatcům a po rozkrojení se objeví světlá žlutavá dužina. Oloupaný a nastrouhaný na jemném struhadle rozvine svoji typickou vůni, kterou mají na svědomí zázvorové silice a éterické oleje, pálivou a výraznou chuť způsobuje gingerol. Mladé oddenky chutnají i voní kořenitě ale jsou celkově jemnější než oddenky starší, které už také snáze dřevnatí. Po usušení (ve formě prášku nebo malých kousků) bývá zázvor ještě štiplavější než čerstvý a je dobré ho před použitím namočit do vody. Jedna čajová lžička sušeného zázvorového prášku odpovídá jedné vrchovaté polévkové lžici jemně strouhaného čerstvého.

První pomoc při prochlazení:

Ponořte nohy do horké lázně s přídatkem zázvorové šťávy. Nechte je napařit, pak teple zabalte a chvíli odpočívejte. Nachlazení by se vám mělo vyhnout. Když vás přesto postihne rýma nebo kašel, dopřejte vašemu tělu příjemnou zázvorovou koupel a pijte zázvorový čaj. Prohřeje vás, uvolní ucpaný nos a neduhy snáze ustoupí. No a tady je recept: půl lžičky mletého zázvoru zalijete čtvrt litrem vřelé vody. Možno lehce přisladit medem. Bojujete tak preventivně proti chřipkám, nachlazením, bolestem hlavy i žaludečním a cestovním nevolnostem.

Tip na hubnutí:

Zelený čaj se zázvorem: půl čajové lžičky jemně nastrouhaného, nebo na tenké plátky nakrájeného čerstvého zázvoru (v tomto případě se nemusí loupat) a lžičku zeleného čaje zalijeme čtvrt litrem vroucí vody, ponecháme 5 minut louhovat a přecedíme. Pokud sladíte, tak nejlépe medem a přidejte trochu čerstvé citronové šťávy. Získáte tak velmi lahodný nápoj, který je ideálním pomocníkem při odbourávání tukových polštářů. Množství zázvoru lze upravit podle vlastní chuti tak, aby vás po něm nepříjemně nepálila pusa.

Léčebné vlastnosti: zázvor je antiseptický, protihorečnatý a protizánětlivý!

*Po tisíce let se používá při zažívacích obtížích.

*Protizánětlivé a analgetické účinky pomáhají utišit svalové bolesti a bolesti kloubů při zánětech a artritidě. Při svalové bolesti vmasírujeme do bolavých míst pár kapek zázvorového oleje smíchaného se lžičkou mandlového či jiného neutrálního masážního oleje.

*Zmírňuje křeče při zánětu průdušek Lidoví léčitelé doporučují při bolesti na prsou žvýkání čerstvého zázvoru, pití zázvorového čaje nebo lžici medu smíchaného s čerstvou zázvorovou šťávou.

*Vědecké studie prokázaly, že zázvor může předcházet nebo i zastavit rakovinné bujení.

*Je omlazujícím prostředkem, uvolňuje totiž mikrostahy svalů pleti, způsobujících vznik vrásek.

ALE POZOR ! Snižuje srážlivost krve ! Užíváte-li léky na ředění krve, užívejte zázvor jen po dohodě s vaším ošetřujícím lékařem!**Máme před sebou podzim a zimu, tak ať všem pomůže zahnat neduhy, které tento roční čas obvykle provázejí./**

/J. Knížková/

KLUBOVÝ ŽIVOT

Krásná zahrada

Krajínova posluchárna PŘF UK, Praha 2, Benátská 2

8.11.08	8.30	Přednáška:	To nejdůležitější z rozhlasové poradny - dr. Žlebčík
	12.30		Malé jehličnany a bambusy-novinky - ing.Knapp
6.12. 08	8.30	Přednáška:	Ing. arch. J. Halík Architektura zahrady
	12.30		Dr. P. Sekerka Kontrasty čínské zahrady

Místo dalších přednášek v termínu **3.1.09** , **7.2.09** a **7.3.09** bude upřesněno na podzimním setkání a na webových stránkách.

Podzimní setkání: 15.11.08 Krajínova posluchárna PŘF UK, Praha 2, Benátská 2
8.30 - Zahájení
9.30 - Přednáška: Stromy a dřevo, dr.Větvička
(možnost zakoupení knih)

Jarní setkání: 21.3.09

Termíny podzimního aranžování s M.Lorkovou

Zveme srdečně a těšíme se na setkání 21.10. a 8.11.08.

Jarní termíny dohodne s lektorkou J. Heřmánková a zveřejní Zpravodaj

Kontakty, výzvy

Vážení přátelé, kdo máte čas a chuť doplnit náš tým výboru Hortiklubu. Potřebujeme **místopředsedu, místopředsedkyni**. Naše schůze se konají jednou měsíčně v úterý v 16.30 v Rokycanově ulici v sídle ČZS na Žižkově.

V tomto roce ještě 7.10, 4.11. a 9.12.08. Stanovení termínů výboru Hortiklubu na r.2009 : 6.1.,3.2.,3.3.,7.4.,5.5.,2.6.,15.9.,6.10.,3.11.a 1.12.09.

Dále bychom rádi *pomohli* obětavé *paní Doubkové*, ze své zahrady rozdala přebytky květin a nyní, když po vážné nemoci znovu buduje zahrádku, nemůže sehnat tyto rostliny:

Narcissus poeticus, jednoduchý narcis bílý, vonný
semeno Blahovičnicku citronového
růžová pelargonie
hořce

Můžete-li pomoci, dejte vědět buď přímo p. Doubkové nebo členům výboru. Děkujeme za paní Doubkovou předem.

Vaše zahrada k otisknutí do Receptáře

Oslovujeme ty *členy Hortiklubu*, kteří mají atraktivně řešené zahrady, aby poskytlí fotografie svých zahrádek k otisknutí do Receptáře – kontakt pí.Hana Kovaříková

Tel. 222 071 315, mail: hana.kovarikova@volny.cz

Můžete-li přispět k prezentaci své práce a k naší propagaci u širší veřejnosti, budeme jen rádi.

Za výbor Hortiklubu děkuje Vladislava Neterdová.

ZÁJEZDOVÁ SEKCE

Jarní výlet Hortiklubu

Dne 17. 5. 2008 vyrazili členové Hortiklubu za podmračeného počasí na jarní výlet. Cílem byla nejprve národní kulturní památka, zámek Manětín – a pak naše hobby, prohlídka zahrady v dokonalém provedení manželů Sedláčkových.

Město Manětín, ve kterém se zámek nachází, je nazýván barokní perlou západních Čech. Leží 29 km severozápadně od Plzně. Jeli jsme rozkvetlou jarní krajinou, kolem stolové hory Vladař, míjejíce zdejší říčku Střelu až k samotnému zámku.První zmínka o osídlení tohoto území v údolí Manětínského potoka pochází z roku 1169. Tehdy král Vladislav přenechal zdejší újezd rytířskému řádu johanitů. Ti jej vlastnili až do roku 1420. V roce 1560 zde vznikl renesanční zámek spolu s pivovarem a hospodářským dvorem. Po bitvě na Bílé hoře bylo

toto panství zkonfiskováno. Roku 1622 je koupila Estera Mitrovská z Nemyšle, rozená Lažanská z Bukové .

Současná podoba patrového zámku postaveného na půdorysu písmene L respektuje situaci z 1. poloviny 18. století, kdy město i zámek v roce 1712 vyhořely. Následnou obnovu zámku včetně ochranných teras před zámkem a oprav samotného města dala provést v té době již ovdovělá Marie Gabriela Lažanská, rozená Černínová z Chudenic. Tato paní byla i velkou mecenáškou umění a dala možnost vyniknutí tamějším umělcům – malířům i sochařům. Přestavba probíhala podle projektu Tomáše Hafeneckra v barokním stylu, za účasti stavitelů Jana Blažeje Santiniho a Jana Jiřího Hesse z Tyrol.

Rod Lažanských vlastnil zámek až do roku 1945, kdy byl na základě Benešových dekretů vyvlastněn. Pak zámek sloužil jako kanceláře a byty. Až v roce 1988 převzalo sídlo Muzeum a galerie severního Plzeňska a zahájilo rozsáhlou rekonstrukci. Upravili stavební dispozice vnitřních prostor do původního stavu, obnovili barokní zahradu francouzského typu (byla rozčleněna na zeleninové záhony a chlévy pro domácí hospodářská zvířata) a v současné době doplňují zařízení interiérů zapůjčenými kusy nábytku z jiných zámeckých a muzejních depozitářů nebo na zakázku vyrobeným dobovým nábytkem. Z původního vybavení se dochovalo jen málo kusů.

Zbyla nám jen krátká chvíle na prohlídku zámeckého parku, upraveného do podoby, kterou měl kolem roku 1790, a zhlédnutí okolí kostela sv. Jana Křtitele a už jsme uháněli podle programu do chmelové oblasti. Přitom jsme minuli další zámek tohoto kraje v obci Chýše, který také patřil rodu Lažanských.

Další zastávkou byla zahrada manželů Sedláčkových ve Mšeci. Setkání s nimi bylo velmi srdečné, přátelské. Oba manželé se nám věnovali několik hodin a neodradila je (ani nás) vydatná dešťová přeháňka. Na své si přišli pěstitelé skalniček, botanických druhů květin, keřů, stromů. Opomenut nebyl ani náš žaludek, co se týče jídla a dobrého pití. Zahrada manželů Sedláčkových je zahrada živá. Její tvar a osázení různými druhy rostlin se mění, vyvíjí se ke stále větší dokonalosti. I taková katastrofa jako bylo poškození staré slívy po řádění orkánu Kyril, dala podnět ke zrození Meluzíny, sochy vytvořené ze zbylého kmene.

K vidění a obdivování byly rozkvetlé rododendrony, vřesovce, čemeřice, téměř u vchodu záhon s haberleami. V květu byly i španělské ladoňky různých barev. Kopec s lewisii z vlastních semen zářil do dálky. U několika jezírek se předváděla vlhkomilná květena – upolíny, nízké i patrové primulky. V jezírkách

si někdy důstojně, někdy rozverně, pluli koy-kapři a zlatí karasi. Růže ve skleníku již kvetly, botanické pivoňky se teprve chystaly vykvést. V kvetení si nezapadly ani dřeviny. K vidění bylo několik barevných variant janovců, vistárií, plamének. Na tohle barevné řádění důstojně zhlížely jehličnany. Jednotlivé partie zahrady propojoval krásný trávník. Na závěr proniklo několik nadšenců i do domku s orchidemi. Pozornosti neunikla ani užitková část zahrady, včetně dřevin v květináčích. Několik šťastných členů se tak stalo majiteli nejen borovice osinaté, ale i dalších výpěstků.

Po dlouhém a srdečném loučení nás paní Sedláčková překvapila, protože s námi usedla do autobusu a nechala nás odvézt do okrasného zahradnictví Kubr ve Mšeci. To byla ta správná tečka zájezdu. Mnoho předsevzetí o tom, že „se mi už na zahradu nic nevejde“, vzalo za své. A tak jsme vyrazili ku Praze s taškami a krabicemi plnými květin a stromků, unavení, ale spokojení. Děkujeme všem organizátorům za krásný den.

Mariana Balážová

Výlet do Severních Čech s Hortiklubem 14.6.2008

Výlet jsme zahájili cestou na zámek Hrubý Rohozec u Turnova. Byl založen ve 13. stol. pány z Lemberka na skále nad řekou Jizerou jako raně gotický hrad. Začátkem 16. stol. za časů Johanky z Krajku byl hrad přestavěn na pozdně gotický zámek, který byl kolem r.1600 renesančně upraven Karlem z Vartemberka. Po bitvě na Bílé Hoře byl zámek jako majetek protestantského rodu zkonfiskován, vlastnil ho Albrecht z Valdštejna, který ho daroval šlechtickému rodu Des Fours z Lotrinska za zásluhy na bitevních polích. Tento rod vlastnil zámek až do roku [1945](#), kdy byl vyvlastněn čs. státem na základě [Benešových dekretů](#).

Zámek nyní patří českému státu a je národní kulturní památkou. Prošel stylovými úpravami a je obklopen anglickým parkem s nádhernými exempláři vzrostlých stromů, např. čtyři sta let starým javorem.

Cestou z Turnova jsme zavítali na Dlaskův statek z r. 1716. Zachovalé dřevěné stavení přechovává expozici lidového umění venkova minulých století. Kromě historického vybavení statku jsme mohli obdivovat výtvořky soudobých řezbářů, kteří na dvoře měli svůj den, kdy vyučovali zájemce o řezbářství, hlavně děti, základům řezbařiny a přitom pracovali na svých panácích, objektech a reliéfech.

Po příjemné prohlídce statku jsme zamířili do Liberecké botanické zahrady. Její moderní pavilony, rozsáhlá akvária i venkovní expozice s potůčkem, tůňkami a rozsáhlým alpiniem jistě nadchly všechny účastníky. Inspirativní byla i japonská zahrada a pro milovníky starých pozapomenutých kytek starosvětská květnice.

Výlet jsme tradičně uzavřeli příjemným posezením na pěkně rozsáhlé „chalupě“ a zahradě přítelkyně Německé v Křižanech. Nádherná poloha zahrady pod Ještědem s výhledem na České středohoří nás všechny okouzila, paní domu ochotně odpovídala na množství dotazů a také všem zájemcům o pěstování květin poskytla informaci o hnojivu, kterým své miláčky přihnojuje (viz dále). Děkujeme za vlídné přijetí, dobroty k občerstvení a milou pohodu na chalupě.

/Eva Molhancová/

Vycházka do Průhonického parku

Šlechtická rodina Silva Tarouců, která pocházela z Portugalska měla své rodové sídlo v Čechách pod Kosířem. Jejich předek byl povolán k císařskému dvoru Marie Terezie jako poradce vlády. I později příslušníci rodu zastávali vysoké funkce. Také Arnošt byl posledním rakousko-uherským ministrem orby (*zemědělství*). Celá rodina byla uměnímilovná a na zámku v Čechách často hostovali hudebníci, sochaři a malíři (Mánes). Tak byly i všechny děti vychovávány. Vnučka Jana Nostitz-Reinecka, jediná dědička panství Průhonice, se provdala v r. 1885 za hraběte Silva Taroucu (nar. 1860).

Sám Sylva Tarouca k založení parku řekl: „Na podzim roku 1886 jsem se náhodou při lovu dostal naštěstí k tomu, jak pod sekerami lesních dělníků padl první z mnoha starých dubů u Botiče. Ve spravedlivém hněvu rozhodl jsem se odejmout tento les *moudré osobě* a celé území obklopujícím zámek proměnit na park“. Bez jeho vědomí nesmí být poražen žádný strom. Hlavním vzorem byl mu jistě proslulý obrovský park v Mužákově v Horní Lužici. Sice park nikdy nenavštívil, ale čerpal z Pücklerova díla.

Organizuje výpravy po celém světě za rostlinstvem a semeny. Zakládá dendrologickou společnost. Nechává významným architektem Síbrtem upravit zámek. Z vytvořené terasy je úchvatný pohled na budovaný park. Na výzdobě zámku se vydatně podílel Hanuš Schwaiger a sochař C. Klouček. (Na jeho nádvoří se v novodobých dějinách natáčela řada pohádek – Pyšná princezna ...). Zámek sám, kromě Síně slávy Sylva Tarouci, není přístupný. Je pracovištěm Botanického ústavu AV, coby správce parku. Je zde i třetí nejrozsáhlejší sbírka šišek na světě.

Pražská aglomerace se posunula značně na jih. Samotná výstavba v Průhonicích se značně rozšířila a v blízkosti vzniklo obrovská obchodně-zábavné centrum v Čestlicích. To vše přináší vysoký nárůst návštěvníků a přitom nebývalou zátěž pro park, který je oproti dřívějšímu celoročně otevřený.

Toto a mnoho dalších zajímavostí nám Hortiklubákům sdělil za krásného prosluněného odpoledne 14. května 2008 vedoucí Správy průhonického parku pan Burda. A je třeba říci, že je to odborník, člověk i organizátor na slovo vzatý. Na celý park má přitom k dispozici 12 zaměstnanců a hlídače. Od vstupní brány až k milníku č.7 jsme seznamováni s dřevinami, opraveným splavem po povodni v r. 2002 a mnoha a mnoha dalšími zajímavostmi. Bohužel se za celou existenci parku nepodařilo zrušit silnici procházející napříč parkem.

A ještě jednu otázku: jaká byla nejčastěji používaná slova našeho průvodce? Byla to: *zlodějství a vandalismus* – že by obraz současné naší společnosti?

Nakonec dovolu,te, abych poděkoval našemu průvodci panu Bendovi a za zprostředkování vycházky Helence Sýkorové. Bylo to **skvělé**.

František Ducháček

Pozvánka do Botanické zahrady v Troji

31.10.2008

Halloween

Setkání příšer(ek) všech ras, pohlaví a věku

1.11.2008 - 14.11.2008

Podzim v barvách

Ve výstavním sále fotografie podzimní, nejen nostalgické....

1.11.2008 - 12.11.2008

Zahrada mýma očima

Fotografická výstava P. Doleží

4.11.2008 - 23.11.2008

Výstava sukulentů

V hlavní roli "tlustoprdky"

6.11.2008

Seznamte se s botanickou zahradou: Stálezelené rostliny

Provázení. Sraz v 16 h u pokladny Areálu Jih (venkovní expozice).

8.11.2008 - 9.11.2008

Workshop - aranžování

Výstavní sál pro tvůrčí nápady a tvořivé lidi. A to po oba dny!!!

11.11.2008

Svatomartinské víno

V 11 hodin si s hospodářem poprvé přitluknem mladým vínem...

4.12.2008 - 4.1.2009

Hořkosladká neřest aneb co nevíte o čokoládě

5.12.2008 - 21.12.2008

Fata Morgana ve vánočním hávu

Provoněné tropy...

20.12.2008

Adventní rozjímání

s

Za věcnou správnost příspěvku ručí autor.

Redakční rada si vyhrazuje právo přednostně přijímat příspěvky v elektronické podobě, nebo psané na stroji, v krajním případě čitelné a přehledné rukopisy s dostatečným řádkováním. Podle potřeby má právo je krátit a stylisticky upravovat.

Uzávěrka Zpravodaje č. 113 je ...9.12.08.....(prosim doplnit).